

REFLEKTION I HANDLEDNING

Syfte med reflektion

Syftet med reflektion under socionomutbildningen är att ge studenterna möjlighet att utveckla yrkesmässig medvetenhet om sitt eget sätt att agera och fungera. Reflektion i utbildningen leder till utveckling av professionellt förhållningssätt och självkänedom på så sätt att det hjälper till att integrera kunskap med den egna personen och den egna professionella rollen. Arbetet med medstudenter och så småningom kollegor och klienter blir på så sätt mer och mer genomtänkt och yrkesmässigt försvarbart.

Reflektion ger insikt om yrkesmässig nivå, egna erfarenheter och förväntningar samt hur dessa påverkar relation till klienter och kollegor. Reflektion ger också självkänedom om egna attityder, värderingar och känslor och blir ett hjälpmedel i praktiska arbetet.

Reflektion kan ske kring något som gått dåligt eller något som gått bra. Det är också viktigt att ibland reflektera kring sådant som går på rutin – för att inte fastna i gamla tankemönster. Kan vi vända på detta och göra på något annat sätt?

I socialt arbete där det sällan finns *ett rätt sätt* att göra något på är reflektion ett nödvändigt inslag för att kunna komma till bra och genomtänkta beslut och bedömningar. En fallgrop är att tänka att man bara behöver reflektera en gång. Vi uppmanar i stället studenterna till att se reflektion som en ständigt pågående process.

Reflektion som arbetsverktyg

Användandet av reflektion som arbetsverktyg i er handledning på VFUn kan ske på olika sätt. Reflektion kan användas som förberedelse *inför* en handling. Reflektion kan också ske *under* en handling samt *efter* en handling. Ibland finns det tid att reflektera såväl före som under och efter andra gånger kanske ni lägger mer tid på *ett* av momenten.

På följande sida har vi lagt ut en variant av den modell för reflektion i handledning som Lilja Cajvert (2020) kallar för interaktiv handledningsmodell. Prova gärna att använda modellen och frågorna i den när ni ska reflektera före, i eller efter ett möte/en handling.

Reflektion som förberedelse

- Identifiera målgrupp och uppdrag
- Syftet? Frågeställningar?
- Vad måste, bör, kan och vill man göra?
- Metod?
- Vilka är med?
- Tankar, känslor inför?
- Ansvarsområden?
- Tidigare insatser?
- Hinder, farhågor, etiska frågor och dilemman?
- Teoretiska perspektiv?

Reflektion i handling

- Steg ett: Studenten observerar
 - Konkret – vad gör och säger handledaren?
 - Fördjupat - vad är handledarens förhållningssätt och vilken metod används?
- Steg två: Gemensamt arbete
 - Student och handledare deltar sida vid sida
- Steg tre: Studenten i aktion
 - Handledaren observerar och stödjer
- Steg fyra: Studenten arbetar självständigt
 - Reflektion med handledare i efterhand

Reflektion efter handling

- Hur blev det?
- Uppnåddes syftet?
- Självreflektion kring tankar och känslor
- Vad gick bra? Mindre bra? Vad saknades?
- Vilka lärdomar har vi dragit? Alternativa handlingssätt?
- Teoretisk analys, etisk analys
- I ljuset av detta summera: Vad handlar uppgiften om? Hur går vi vidare? Vad har vi för roll i detta? Inventera resurser och möjligheter.

Referens:

Cajvert, L (2020) *VFU i praktiken: Studentens handbok för verksamhetsförlagd utbildning*.

Upplaga 1 Studentlitteratur